CYNGOR SIR YNYS MÔN

Pwyllgor: Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad y cyfarfod: 7 Mehefin, 2012
Cyfarwyddwr Corfforaethol Perthnasol: Prif Weithredwr
Comisiynwyr Perthnasol: MICK GIANNASI

Siarter gyda Chynghgorau Tref a Chymuned Ynys Môn:

1.0 Pwrpas yr Adroddiad

Diweddaru'r Pwyllgor am y cynnydd yn natblygiad y Siarter.

2.0 Cefndir

Cyflwynwyd adroddiad ar y 'Strategaeth Adnewyddiad Democrataidd' a gymeradwywyd gan Fwrdd y Comisiynwyr yn ei gyfarfod ar y 5 Medi, 2011i gyfarfod y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar y 29 Mawrth, 2012.

Un o'r ffrydiau gwaith allweddol o fewn y Strategaeth honno oedd i ddatblygu Siarter Drafft i gryfhau'r berthynas rhwng y Cyngor a Chynghorau Tref a Chymuned Môn.

Tros y misoedd diwethaf bu Panel o Swyddogion o'r Cyngor a Chlercod o'r Cynghorau Tref a Chymuned yn cyfarfod i ddatblygu Siarter drafft. Cylchredwyd drafft terfynol y Panel (gweler yr atodiad i'r adroddiad hwn) i'r Cynghorau Tref a Chymuned am eu sylwadau.

Derbynwyd 5 ymateb. Roeddynt yn nodi eu bodlonrwydd â'r drafft.

Roedd y prif negesuon eraill yn cynnwys cyfeiriad at yr angen:

- am fwy o amser i ymateb i ymgynghoriadau
- i gymryd sylw o sylwadau
- am ymrwymiad o ran y graddfa amser i ymateb i ohebiaeth
- i ystyried y pryderon ynglyn â symud i ffwrdd o ohebiaeth papur i systemau electroneg

Bydd modd ystyried y prif negeseuon hyn wrth ddatblygu'r cynllun gweithredu sydd i gydfynd a'r ymrwymiadau yn y Siarter drafft.

Y bwriad fydd adrodd i'r Bwrdd Comisiynwyr ym mis Gorffennaf.

3.0 Gofynnir i'r Pwyllgor gynnig sylwadau ar y Siarter Drafft ynghŷd â'r sylwadau dderbyniwyd gan y Cynghorau Tref/Cymuned yn ystod y broses ymgynghori.

Huw Jones, Pennaeth Gwasanaeth (Polisi), Adran y Prif Weithredwr

28 Mai, 2012

Atodiadau: Siarter Drafft

Papurau Cefndir:

- Adroddiad 'Strategaeth Adnewyddiad Democrataidd' a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar y 29 Mawrth, 2012
- Adroddiad 'Strategaeth Adnewyddiad Democrataidd' a gyflwynwyd i gyfarfod y Bwrdd Comisiynwyr ar y 5 Medi, 2011

Swyddog Cyswllt: Eurwyn Griffith, Swyddog Polisi

4 Ebrill, 2012

SIARTER CYMUNED AR Y CYD

Partneriaid y Siarter
Cyngor Sir Ynys Môn
a Chynghorau Cymuned a Thref Ynys Môn

Cyflwyniad

Mae Cynghorau Tref a Chymuned Ynys Môn a Chyngor Sir Ynys Môn wedi cytuno i gyhoeddi siarter sy’n nodi sut y bwriadwn gydweithio er budd cymunedau lleol tra’n cydnabod ein priod gyfrifoldebau fel cyrff statudol ymreolaethol a etholwyd yn ddemocrataidd.

Cynlluniwyd y siarter i adeiladu ar yr arferion da presennol ac i gynnwys y cyd-egwyddorion canlynol: bod yn agored, parchu barn ein gilydd, bod yn onest, a’n blaenoriaeth gyffredin o ganolbwyntio ar y dinesydd. Mae’r siarter hon yn seiliedig ar bartneriaeth gyfartal ac nid yw’n drefniant o’r brig i’r bôn.

Cydnabyddiaeth

Derbyniwn ddilysrwydd a manteision gweithio mewn partneriaeth, er yn cydnabod ac yn parchu rolau ein gilydd yr un pryd. Anelwn at gydweithio fel partneriaeth gyfartal yn hytrach nag mewn haenau.

Cyngor Sir Ynys Môn	Cynghorau Tref a Chymuned
Yn cydnabod ac yn sylweddoli bod Cynghorau Tref a Chymuned wrth wraidd llywodraeth leol. Yn eu rôl fel cyrff sy’n atebol yn ddemocrataidd, mae Cynghorau Tref a Chymuned yn cynnig modd o ymgysylltu gyda phobl leol, datganoli’r modd y darperir rhai gwasanaethau ac adfywio cymunedau lleol.	Yn cydnabod pwysigrwydd strategol y Cyngor Sir ynghyd ag arbedion maint a dosbarthiad cyfartal rhai gwasanaethau y gallant eu cyflawni.
Yn cydnabod a pharchu’r amrywiaeth o Gynghorau Tref a Chymuned , a’r ffaith fod eu hanghenion a lefel eu cyfrifoldeb yn amrywio yn ôl eu maint.	Yn cydnabod bod cynghorau tref a chymuned yn hunanlywodraethol.

Llywodraethu Lleol

Nodwn yn glir yr hyn a ddisgwyliwn oddi wrth ein gilydd er mwyn hwyluso perthynas weithio ddidrafferth. Yn hyn o beth, diffiniwn y ffordd y byddwn yn rhyngweithio â’n gilydd. Byddwn yn glir o ran rôl cynghorwyr ar bob lefel yn y berthynas ac o ran arweinyddiaeth gymunedol.

Draft

Cyngor Sir Ynys Môn	Cynghorau Tref a Chymuned
Yn cynnal cyfarfodydd cyswllt bob *chwarter* gyda chynrychiolwyr pob cyngor Tref a Chymuned sy'n dymuno cymryd rhan. Bydd manylion y cyfarfodydd ar gael ar wefan y Cyngor.	Yn cyfrannu at agenda cyfarfodydd cyswllt a chyfrannu'n rhagweithiol o ran presenoldeb a thrafodaethau.
Yn penodi aelod o staff a enwebwyd yn swyddog cyswllt rhwng y Cyngor a'r Cynghorau Tref a Chymuned.	Yn cysylltu â'r swyddog a enwebwyd ynghylch y materion y cytunwyd arnynt a rhoi gwybod iddynt am unrhyw anawsterau a wynebir.
Yn sicrhau bod y trefniadau yn eu lle i rannu gwybodaeth gyda Chynghorau Tref a Chymuned ar ddogfennau strategol allweddol ac ar waith y partneriaethau lleol allweddol.	Yn darparu atborth i'r Cyngor Sir ar faterion allweddol ac ymateb i ymgynghori penodol mewn modd amserol a phriodol.
Bydd cynghorwyr/swyddogion yn mynychu cyfarfodydd Cynghorau Tref a Chymuned os tybir bod hynny'n briodol.	Yn gwahodd cynghorwyr/swyddogion y Cyngor Sir I gyfarfodydd os yn briodol ac, yn unol â'u disgresiwn, rhoi cyfle iddynt wneud cyflwyniadau.
Yn gweinyddu etholiadau Cynghorau Tref a Chymuned.	Yn nodi'r angen am etholiadau mewn modd amserol.

Ymgynghori

Gwerthfawrogwn bwysigrwydd ymgynghori ystyrlon a nodwn fod ymrwymiad gwirioneddol gan bob parti i ymgynghori ar faterion sy'n bwysig i ni i gyd. Byddwn yn cytuno ar weithdrefnau a phrosesau clir, penodol, wedi'u hamseru, ar gyfer ymgynghori.

Cyngor Sir Ynys Môn	Cynghorau Tref a Chymuned
Yn anelu at roi cyfle i Gynghorau Tref a Chymuned wneud sylwadau cyn gwneud penderfyniad sy'n effeithio ar y gymuned leol yn sylweddol ac yn benodol.	Yn ymateb i gyfleoedd i ymgynghori mewn modd amserol, gan fynd i'r afael â'r materion allweddol yn y ddogfen ymgynghori.
Yn paratoi calendr blynyddol o ddigwyddiadau ymgynghori a raglennir ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned.	Bydd pob Cyngor Tref a Chymuned yn rhoi manylion i'r Cyngor Sir ynghylch dyddiadau ac amlder eu cyfarfodydd.
Yn rhyddhau drwy ddulliau electronig neu ar ffurf copi caled os derbynnir cais am hynny, gopi o ddyddiadur y cyfarfodydd cyhoeddus a rhyddhau copïau o bapurau'r rhaglenni cyhoeddus ar wefan y Cyngor cyn gynted ag sy'n bosibl.	Gwneud defnydd llawn o'r papurau sydd ar gael ar eu cyfer i wneud penderfyniadau ystyrlon yn lleol.
Bydd Swyddogion y Cyngor Sir yn bresennol mewn cyfarfodydd gyda Chynghorau Tref a Chymuned os yw'r ddwy ochr yn cytuno bod hynny'n briodol ac ar amser y cytunwyd arno gan	Bydd Cynghorwyr a Swyddogion y Cyngor Sir yn cael cyfle i siarad mewn cyfarfodydd Cynghorau Tref a Chymuned ar faterion sydd o ddiddordeb cyffredin.

Draft

Drafft

y ddwy ochr i drafod materion sydd o ddiddordeb cyffredin pan ofynnir iddynt wneud hynny a phan roddir digon o rybudd.	
Yn annog pwyllgorau sgriwtini i gysylltu â Chynghorau Tref a Chymuned ar faterion lleol perthnasol.	Yn ymateb i geisiadau i roi barn i bwyllgorau sgriwtini.

Gwybodaeth a Chyfathrebu

Gwerthfawrogwn yr angen am wybodaeth a phroses gyfathrebu amserol, glir a pherthnasol o ran meithrin cydberthnasau da a gwell cydweithio er budd pobl leol.

Cyngor Sir Ynys Môn	**Cynghorau Tref a Chymuned**
Yn rhoi rhestr o enwau cyswllt, rhifau ffôn a chyfeiriadau e-bost, pan fo'n bosibl, ar gyfer ymholiadau yn ymwneud â materion gweithredol i Gynghorau Tref a Chymuned.	Yn defnyddio'r pwyntiau cyswllt.
Yn paratoi bwletin yn achlysurol i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cynghorau Tref a Chymuned ar y prif ddatblygiadau yn y Cyngor Sir.	Bydd y Clerc yn sicrhau bod yr holl gynghorwyr cymuned yn gallu cael gafael ar y wybodaeth.
Yn cyfathrebu drwy sicrhau bod aelodau a swyddogion Cynghorau Tref a Chymuned yn gallu cael gafael ar yr holl ddogfennau cyhoeddus, fel arfer drwy'r wefan.	Yn sicrhau bod pob Cynghorydd Tref a Chymuned yn gallu cael gafael ar y dogfennau priodol.
Yn hyrwyddo trefniadau cyswllt ar gyfer y Cynghorau Tref a Chymuned ar wefan y Cyngor.	Yn darparu manylion cyswllt ar gyfer pob Cyngor Tref a Chymuned.

Cydweithio ac ymgysylltu

Yn ôl y Siarter ystyr 'Partneriaeth' yw cydweithio tuag at gyfres gyffredin o nodau, sy'n seiliedig ar gydraddoldeb o ran perchenogaeth, gwneud penderfyniadau a chydnabod cyfraniad hynod pob parti. Cydnabyddir bod partneriaeth gyfartal ac effeithiol yn arwain at fanteision a chyfrifoldebau i bawb dan sylw. Mae'n rhaid i lywodraeth leol ar y ddwy haen gydweithio i hyrwyddo lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol ein hardal. Os yw gwneud pethau'n wahanol yn cyflawni gwell gwasanaeth, byddwn yn ystyried o ddifrif y dulliau hynny o weithredu.

Cyngor Sir Ynys Môn	**Cynghorau Tref a Chymuned**
Yn rhoi cyfleoedd i glercod Cynghorau Tref a Chymuned gyfarfod i drafod pryderon cyffredin a datrys materion.	Yn annog clercod i gyfranogi drwy gyfleoedd i rwydweithio a rhannu pryderon cyffredin.
Yn hyrwyddo cyfleoedd i weithio gyda'r	Yn cefnogi'r dull Model Ardal o

Cynghorau Tref a Chymuned drwy'r Model Ardal i gyfathrebu ac ymgynghori gyda phobl a chymunedau lleol.	gyfathrebu gyda phobl a chymunedau lleol.

Cynllunio'r Defnydd o Dir

Mae Cynghorau Tref a Chymuned yn adnabod ac yn deall eu hardal leol a rhaid iddynt allu gwneud sylwadau ar faterion cynllunio mewn ffordd effeithiol. Gall y Cyngor Sir gymryd trosolwg o anghenion yr ardal leol gyfan a gwneud penderfyniadau, gan ystyried safbwyntiau lleol.

Cyngor Sir Ynys Môn	**Cynghorau Tref a Chymuned**
Yn cynnal ei ddyletswydd statudol i ymgynghori â Chynghorau Tref a Chymuned ar bob cais cynllunio yn eu cymunedau	Yn rhoi ymatebion priodol i'r Cyngor Sir o fewn cyfnod ymgynghori o 21 diwrnod a chydnabod y paramedrau a mynnir arnynt gan gyfraith cynllunio a'r polisïau cynllunio y cytunwyd arnynt. Gwneud defnydd o'r hyfforddiant a gynigir gan Planning Aid ar reoli datblygiad a materion polisi.
Yn parhau i sicrhau fod Cynghorau Tref a Chymuned yn cael copïau o benderfyniadau a wnaed ar geisiadau perthnasol i'w hardaloedd (mewn modd amserol) a pharhau i anfon copïau o adroddiadau Pwyllgor neu adroddiadau dirprwyedig pan fydd penderfyniadau'n cael eu gwneud ar geisiadau a'r rheiny'n wahanol i argymhelliad Cyngor Tref neu Gymuned.	Yn cynnal dull gwrthrychol a phroffesiynol bob amser mewn perthynas â cheisiadau cynllunio.
Yn rhoi i Gynghorau Tref a Chymuned wybodaeth ynghylch cyfarfodydd y pwyllgor cynllunio drwy ddulliau electronig neu ddulliau eraill i sicrhau eu bod yn cael y cyfle i siarad yn y cyfarfod.	Cynghorwyr i achub ar y cyfle i fod yn bresennol mewn cyfarfodydd o'r pwyllgor cynllunio.
Yn parhau i gyfathrebu gyda Chynghorau Tref a Chymuned nail ai'n electronig neu ar bapur.	Yn ceisio symud i ffwrdd o ohebiaeth papur i systemau electronig er mwyn adlewyrchu systemau di-bapur y Gwasanaeth Cynllunio.
Yn parhau i ymgysylltu gyda Chynghorau Tref a Chymuned drwy Fforwm Cynllunio Ynys Môn. Bydd hyn yn cynnwys sesiynau briffio/hyfforddiant ar faterion perthnasol.	Yn parhau i arwain (Cadeirydd ac eitemau ar y rhaglen) Grŵp Ffocws Cynghorau Tref a Chymuned Ynys Môn.

Draft

Moeseg

Byddwn yn darparu gwasanaeth moesegol i bobl leol, gan ddilyn y safonau priodol a'r Codau Ymddygiad.

Cyngor Sir Ynys Môn	Cynghorau Tref a Chymuned
Yn ychwanegol at y ddyletswydd statudol i ddarparu hyfforddiant ar y cod ymddygiad, bydd y Cyngor, drwy'r Swyddog Monitro a benodwyd, yn rhoi cefnogaeth i'r Cynghorau Tref a Chymuned o ran ystyried a rhoi cyngor mewn modd amserol mewn perthynas â defnyddio'r Côd Ymddygiad i Aelodau.	Ni fydd cynghorwyr cymuned a thref yn gwneud cwynion blinderus o dan y Cod a byddant yn rhoi'r holl wybodaeth y mae'r Swyddog Monitro yn gofyn amdani fel y gall ef/hi gyflawni ei rôl yn effeithiol.
Yn sicrhau bod cynrychiolwyr o'r Cynghorau Tref a Chymuned yn cael eu penodi i wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau.	Yn darparu enwebiadau ar gyfer cynrychiolwyr y Cynghorau Tref a Chymuned I wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau pan fydd swydd wag yn codi.

Trefniadau ariannol

Mae'r Cyngor Sir a'r Cynghorau Tref a Chymuned yn cydnabod yr angen am eglurder a thryloywder o ran trefniadau ariannol. Wrth ddatblygu a gweithredu trefniadau ariannol, caiff blaenoriaethau cenedlaethol a lleol perthnasol eu hystyried.

Cyngor Sir Ynys Môn	Cynghorau Tref a Chymuned
Wrth bennu'r dreth gyngor ar gyfer yr ardal, bydd y Cyngor Sir yn ystyried y gwasanaethau a ddarperir gan y Cynghorau Tref a Chymuned yn ei ardal, a'r broses o'u hariannu. Nod hyn fydd osgoi treth ddwbl.	Wrth bennu'r praesept blynyddol, bydd Cynghorau Tref a Chymuned yn ystyried cynlluniau'r Cyngor Sir o ran darparu gwasanaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod.

Dirprwyo cyfrifoldebau am ddarparu gwasanaethau

Dylid darparu gwasanaethau yn y ffordd fwyaf effeithiol, gan ystyried gwerth am arian a gwerth ychwanegol i bobl leol.

Cyngor Sir Ynys Môn	Cynghorau Tref a Chymuned
Bydd y Cyngor Sir yn ystyried pob achos a gyflwynir gyda dadl resymol dros ddirprwyo'r broses o ddarparu gwasanaethau i Gynghorau Tref a Chymuned gan seilio ei ystyriaeth yn bennaf ar wella'r broses o ddarparu gwasanaethau i ddinasyddion tra'n sicrhau bod gwerth am arian yn cael ei gynnal neu ei wella.	Bydd Cynghorau Tref a Chymuned yn cydnabod bod rhai achosion lle nad yw'n briodol nac yn ddymunol i'r Cyngor Sir ddirprwyo'r broses o ddarparu gwasanaethau.

Draft

Pan na fydd yn briodol nac yn ddymunol i ddirprwyo'r broses o ddarparu gwasanaethau, bydd y Cyngor Sir yn ceisio ffyrdd o ddefnyddio gwybodaeth leol gan gymunedau i wella'r broses o ddarparu gwasanaethau er mwyn diwallu anghenion dinasyddion yn well.	Bydd Cynghorau Tref a Chymuned yn ymgysylltu â'r dinasyddion yn y cymunedau a wasanaethir ganddynt i ddeall eu hanghenion yn well ac i gyfleu'r anghenion hyn mewn modd cydlynol ac adeiladol i'r Cyngor Sir, er mwyn eu cymryd i ystyriaeth wrth gynllunio a darparu gwasanaethau.

Cynllun Integredig Sengl

Rydym yn cydnabod pwysigrwydd strategol y Cynllun Integredig Sengl. *(Erbyn Ebrill 2013, bydd angen integreiddio'r holl gynlluniau statudol allweddol i Gynllun Integredig Sengl. Bydd y Cynllun hwn yn adeiladu ar ac yn disodli'r Cynllun Plant a Phobl Ifanc, y Strategaeth Iechyd,Gofal Cymdeithasol a Lles, y Cynllun Partneriaeth Diogelwch Cymunedol a'r Strategaeth Gymunedol.)* At hynny, rydym yn cydnabod mai'r unig ffordd o wneud y Cynllun Integredig Sengl yn un hollol effeithiol yw drwy sicrhau ei fod yn cael ei fwydo gan brofiadau sy'n deillio o'n cymunedau.

Cyngor Sir Ynys Môn	**Cynghorau Tref a Chymuned**
Yn cynnwys Cynghorau Tref a Chymuned yn y broses o greu a gweithredu'r Cynllun Integredig Sengl.	Yn ymateb yn egnïol a llawn i'r ymgynghori ar y Cynllun Integredig Sengl a chymryd rhan yn y gwaith o fonitro'r Cynllun ar lefel bartneriaethol.

Etholiadau Lleol

Etholiadau teg ac agored yw conglfaen democratiaeth leol. Byddwn yn sicrhau bod etholiadau yn cael eu hymladd mewn ffordd rydd a theg, ac yn annog pobl leol i chwarae rhan mewn democratiaeth leol.

Cyngor Sir Ynys Môn	**Cynghorau Tref a Chymuned**
Yn cynnwys Cynghorau Tref a Chymuned yn y broses o gynllunio etholiadau lleol.	Yn annog aelodau'r gymuned leol i gymryd rhan mewn etholiadau lleol.
Yn cynnwys Cynghorau Tref a Chymuned mewn unrhyw ymgyrch i godi ymwybyddiaeth neu ymgyrch gyhoeddusrwydd er mwyn annog enwebiadau ar gyfer ymgeiswyr mewn etholiadau lleol.	Yn sicrhau yr hysbysebir swyddi gwag ar Gynghorau Tref a Chymuned yn eang er mwyn sicrhau'r gynrychiolaeth fwyaf posibl gan y gymuned.
Yn helpu i hysbysebu etholiadau lleol sydd ar fin cael eu cynnal ar ran Cynghorau Tref a Chymuned.	Yn hwyluso cyfranogiad y cyhoedd ymhob un o gyfarfodydd perthnasol y cyngor a'i bwyllgorau i annog cyfranogiad cymunedau.
Yn briffio clercod Cynghorau Tref a Chymuned ar y broses enwebu fel y	

Draft

gallant gynorthwyo unrhyw ddarpar ymgeiswyr ar gyfer etholiadau lleol.	
Yn rhoi help a chefnogaeth gyda phrosesau a gweithdrefnau cyfreithiol a gweinyddol etholiadau lleol.	

Cynllun Gweithredu

Cefnogir y Siarter hon gan y broses o ddatblygu Cynllun Gweithredu. Caiff y Cynllun Gweithredu ei ddatblygu ar y cyd a bydd yn rhoi cyfrifoldebau i bob partner. Caiff amserlen ei llunio ar gyfer pob cam gweithredu. Adolygir y Siarter bob blwyddyn.

Cyngor Sir Ynys Môn	**Cynghorau Tref a Chymuned**
Yn enwebu swyddog i arwain y gwaith o ddatblygu a monitro'r Cynllun Gweithredu.	Yn cytuno gyda'i gilydd ar flaenoriaethau i'w cynnwys yn y Cynllun Gweithredu.
Yn cyfrannu at ddatblygu a chyflawni'r Siarter a'r Cynllun Gweithredu.	Cyfrannu'n egnïol at ddatblygu a chyflawni'r Siarter a'r Cynllun Gweithredu.

Casgliad

Mae'r Cynghorau Tref a Chymuned a'r Cyngor Sir yn ymrwymo i egwyddorion a datganiadau'r siarter, er budd pobl leol.

………………………………………………….

………………………………………………….

Atodiadau:

[i'w hychwanegu lle bo hynny'n berthnasol]

Draft

4 Ebrill, 2012

Drafft